

O'zbekiston adabiyoti va san'ati

ЎЗБЕКИСТОН АДАБИЁТИ ВА САНЬЯТИ

Haftalik gazeta • 1956-yil 4-yanvardan chiqa boshlagan • www.uzas.uz • 2010-yil, 15-yanvar • № 3 (4038)

САДОҚАТ ВА МАРДЛИК ТИМСОЛИ

Ватан химоячилари байрами арафасида пойтахтимизда бетакор бадиий мажмуя қад ростлабди. "Ватанга қасамёд" деб номланган ушбу ҳайкалнинг Президентимиз ташаббуси билан барпо этилиши ва унинг байрам арафасида очилиши бежис эмас. Ҳаликимиз истиқвал йилларида мухим сана ва байрамларни юртизмизда оғизига ҳам куттуб оладиги йўлдаги катта бунёдкорлик ишлари билан кўркинча ободлиги йўлдаги катта бунёдкорлик ишлари билан кутуб оладиги. Янги мажмуанинг Куролли кучларимиз байрами арафасида очилиши ва унинг "Ватанга қасамёд" деб номланнишида ҳам катта маъно ва мазмун мухассам.

Ватанга қасамёд. Бу сўзни биз қандай идрок этамиз? Ҳарбий хизматда юрган кесларимиз вазод командиримиз аскарларни ҳарбий қасамёдга тайёрлашиб шундай деганди: "Қасамёд йигит ҳайтида фоқат бир марта бўлади ва умринг охирига қадар унга аман қиласди". Ҳарбий қасамёдни қабул қиласдан санман, ичичимдан, юрак-юракдан фарх, шихоат, масбулати хисларини тўйдиди.

Ха, ўша лаҳзада мен бу туйгуларни фоқат хис қилдим. Бу жараённи сўз билан ифодалаш мушкул. Фоқат шуни айтиш мумкини, "Ватанга қасамёд" ҳайкаларини турган киши кўнглида ҳам, энг авало, мана шу хислар түғен уради, Ватан пойида қасамёд қиласдан санман, эро, давлатимиз раҳбарни ҳайкалнинг тантаналари очилиш масусимида таъкидлаганидек: "...Ҳарбий қасамёд — бу шунчига расмий тадбир эмас, балки йигитлик шашни, ору номусини ўтрага қўйиб, ўз зими масудаги масульияти ва шарафли бурчни адо этишига бел боғлаб, аҳду паймон килиш маросимидир".

Ҳайкалда ортиқида безаёт ёки дабдаба кўзга ташланмайди. Лекин унда мўтабар ва азиз Ватан тимсоли акс

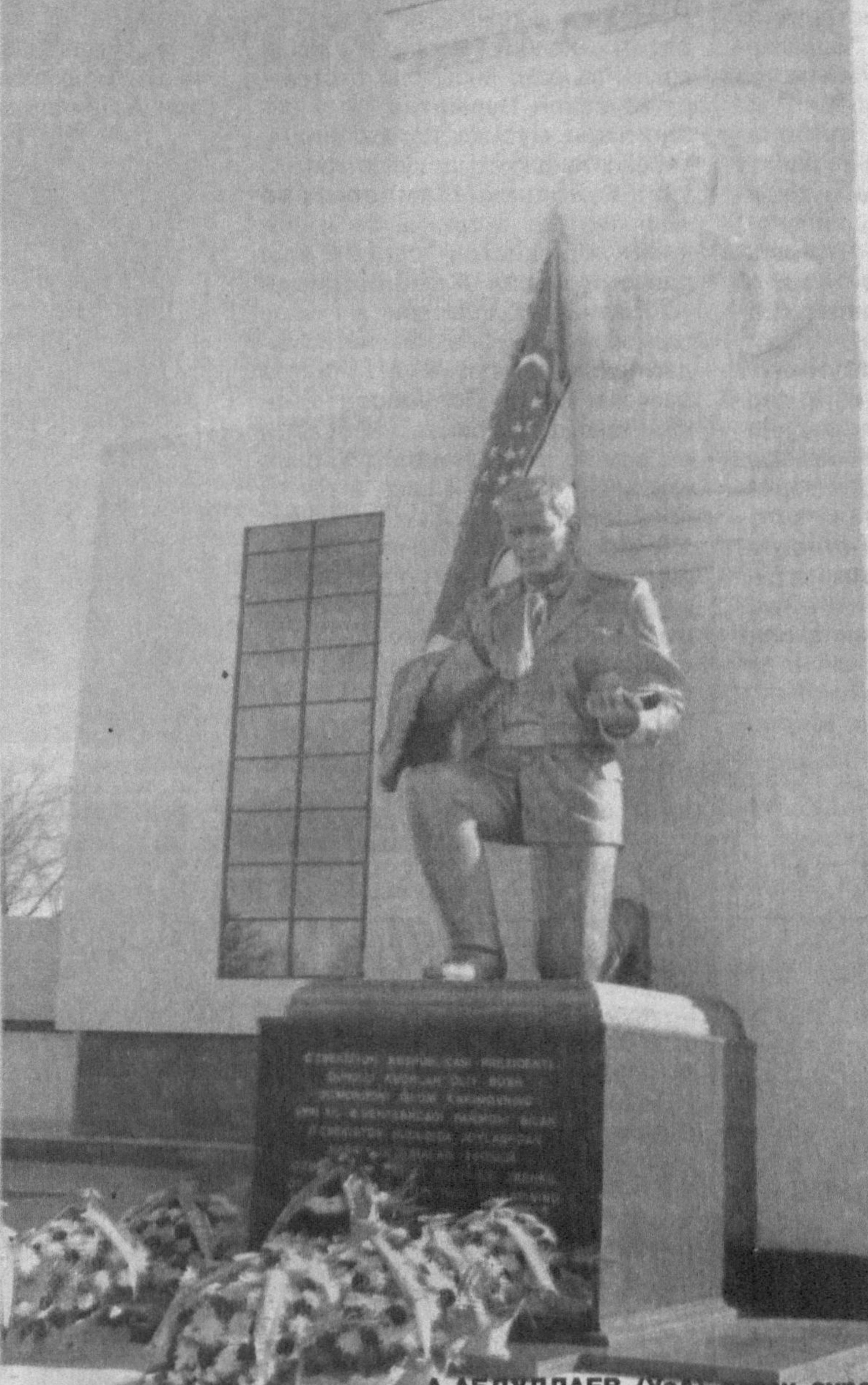
карши мардонавор курашиб, азиз жонларини фидо қилган шонли ажодларимиз, бугун мамлакатимиз сарҳадларидан кунни тунга улаб, сергаклии билан юртимиз даҳксизлиги, ҳалқимиз осойиштагини таъминлаётган ҳарбийларимиз ва келгусида она юрт учун қалкон бўладиган аводлар тимсоли мухассам.

Мухаммиди, бу гўзал обида энди обод пойтахтимиз жамолига кўрк қўшиб, дилларга ифтихор бағишилаб туради. Дарҳакат, юртбошимиз таъкидлаганидек, бундай тимсолларни нафакат Тошкентда, балки барча вилоятларда, шаҳар ва қишлоqlarda ҳам бунёд этиши максадга мувофиқиди.

Янги мажмуанинг очилиши маросими катта тантаналарга уланиб кетди. 13 январ куни "Туркистон" саройидаги байрамга бағишланган йигилиши ва концерт дастурни булиб ўтди. Тадбирига таъриф буюрган аскар ва сержантлар, офицерлар, генераллар, Куролли кучларимиз фахрийлари, ота-оналар ва жамоатчилик вакиллари иштирокида Президентнинг Ватан химоячиларига йўлдаган байрам табриги ўқиб эшиттирилди.

Байрам муносабати билан давлатимиз раҳбарини фармонига мувофиқ, ҳукукини муҳофаза қилиш органдарни, Мудофаа ва Фавқулоддод вазиятлар вазирларни ходимларидан бир гурхи фахрий увонлар, орден ва медаллар билан тақдирланди. Бу юксак мукофотлар юртимиздан мард ва жасур посонларни ҳалбига ғурур ва ифтихор бағишилаши шубҳасиз.

Жамшид МАТЕҚУБОВ

А. АБДУЛЛАЕВ (УЗ) олган сурат.

"Ватанга қасамёд" ҳайкални пойида

Она деган сўзга этиладир Ватан,
Она дуосидан куттузуроғ не бор.
Темурий қалбида мэҳр жўшаркан
Зако кўзи билан қарайди Месъор.

Рамзий тансилларда ибрат мухассам,
Бир ладза ўвалиги кўргандек бўлдим.
Муқаддас мэдрабдан бодаркан онам,
Пойида тиз чўкиб тургандек бўлдим.

Ҳеч кимга деч қачон бўлмагай қарам,
Она юрт юшида тиз чўккан ўлон.
Энг улуз қасам бу — онага қасам,
Энг буюк қасам бу — юртга, бегумон!

Годо жон койитгинг келмайди виндор,
Ривзи рўз, тинчликка йўғдек ниҳоя.
Аммо човути шай қалхатлар даҳ бор,
Неки азиз бўлса, шартдири ҳимоя!

Юртдошим, ҳайкални айлаб виёрат,
Рудинги мардликка ўрнаттил сен даҳ.
Ватанга қасамёд қиллил ва абал
Уни крагингга ўрнаттил сен даҳ.

Иқбол МИРЗО,
Ўзбекистон ҳалқ шоюри

РАНГТАСВИРГА МЕҲРИМ БЎЛАКЧА

Болалигимданок ота-онам, бувим мени санъатга, гўзаликка муҳаббат руҳида тарбияладилар. Уйимизда ўзбек мусавирилар, чет эл рассомларининг кўплаб тасвирий санъат асарлари бор. Эсимни таниганимданок шу суратлар оламида яшадим. Шундай мухит миллий урф-одатлар ва анъаналарни севиб колишимга ва қадралашинга сабаб бўлди.

Бувим ҳар куни ҳали эртакларидан, Алишер Навоий ғазалларидан, Зулфия шеъларидан ўқиб берардилар. Саводим чиккач Маршак ва Чуковский асарларини ўқидим. Рус классик адабиётини, Шекспир, Гёте асарларини мутолаа қиласам. Санъатнинг барча турларини яхши кўраман.

Лекин кўпроқ рангтасвир ва суратларга меҳр кўйганиман. Биринчичи шеъларим жавоннинг бўйим ётган жойидан олган китобларимдинг оқ ҳошиясига қора қалам билан чизилган. Бу суратларини кўрган ота-онам мени уришмадилар, балки оқ қоғозга акверал бўйёклар билан сурат чизишинг имонк юратдилар. Беш ёшимда боғчада биринчи кўргазмани ўтказишган. Унга натюрмортлар, кашлар, манзаралар чизилган, суратларим кўйилганди.

Мактабга борганимдан сунг кизишишларим доираси кенгайди: мактаб театри, бал рақслари тўтараги, спорт рақслари, катта тенни... яна кўйлашга ҳам иштиёқим баланд. Тўққизинчи синфдан

сўнг ўқишини қайси йўналишда давом этириши ҳал қилинг керак бўлиб қолди.

Хўш, қайси соҳада Ватанимга, юртдошларимга кўпроқ фойдалар тегиши мумкин? Узок ўйлаб, Юнуп

лоийхалари, саноат моллари дизайнлари ҳам ўргатилади. Бунда К. Салохитдинов, И. Шин, К. Фрагали, С. Шарипов каби устоузларнинг хизмати катта бўляти.

Менга маҳобатли рангтасвир жуда ёқади, холст ёки картонда мойбўёқ билан ишланиши яхши кўраман. Үқишидан бўш вактларимда рангтасвир билан шуғулланаман. Кўллаб кўргазмаларда асарларим билан қатнашиб кеялпаман. Айниқса, Тошкентнинг 2200 йиллигига бағишланган кўргазмада ва тасвирий санъат ҳафталигида қатнашишим ижодимда катта изолиди.

Саёҳат қилишни, юрт кезиб, та-

ассуротлар ортиришини истайман ва бу нарса ижодор учун ниҳоятда мухим, деб ўйлайман. Она юртим ўзбекистонни, унинг кенгликларини сезаман, Бухоро, Самарқанд, Хива ёдгорликлари, ҳа-

лқимизнинг самимийлиги, бағрикенглиги, ўтюраклиги мени ҳайратга солади. Давлатимизнинг

шоҳларга билдираётган ишончини оқлаш учун ўқиб, халқаро миқёсдаги профессионал дизайнер бўлиш ниятидаман.

Саёҳат қилишни, юрт кезиб, та-

ассуротлар ортиришини истайман ва бу нарса ижодор учун ниҳоятда мухим, деб ўйлайман. Она юртим ўзбекистонни, унинг кенгликларини сезаман, Бухоро, Самарқанд, Хива ёдгорликлари, ҳа-

лқимизнинг самимийлиги, бағрикенглиги, ўтюраклиги мени ҳайратга солади. Давлатимизнинг

шоҳларга билдираётган ишончини оқлаш учун ўқиб, халқаро миқёсдаги профессионал дизайнер бўлиш ниятидаман.

Саёҳат қилишни, юрт кезиб, та-

ассуротлар ортиришини истайман ва бу нарса ижодор учун ниҳоятда мухим, деб ўйлайман. Она юртим ўзбекистонни, унинг кенгликларини сезаман, Бухоро, Самарқанд, Хива ёдгорликлари, ҳа-

лқимизнинг самимийлиги, бағрикенглиги, ўтюраклиги мени ҳайратга солади. Давлатимизнинг

шоҳларга билдираётган ишончини оқлаш учун ўқиб, халқаро миқёсдаги профессионал дизайнер бўлиш ниятидаман.

Саёҳат қилишни, юрт кезиб, та-

ассуротлар ортиришини истайман ва бу нарса ижодор учун ниҳоятда мухим, деб ўйлайман. Она юртим ўзбекистонни, унинг кенгликларини сезаман, Бухоро, Самарқанд, Хива ёдгорликлари, ҳа-

лқимизнинг самимийлиги, бағрикенглиги, ўтюраклиги мени ҳайратга солади. Давлатимизнинг

шоҳларга билдираётган ишончини оқлаш учун ўқиб, халқаро миқёсдаги профессионал дизайнер бўлиш ниятидаман.

Саёҳат қилишни, юрт кезиб, та-

ассуротлар ортиришини истайман ва бу нарса ижодор учун ниҳоятда мухим, деб ўйлайман. Она юртим ўзбекистонни, унинг кенгликларини сезаман, Бухоро, Самарқанд, Хива ёдгорликлари, ҳа-

лқимизнинг самимийлиги, бағрикенглиги, ўтюраклиги мени ҳайратга солади. Давлатимизнинг

шоҳларга билдираётган ишончини оқлаш учун ўқиб, халқаро миқёсдаги профессионал дизайнер бўлиш ниятидаман.

Саёҳат қилишни, юрт кезиб, та-

ассуротлар ортиришини истайман ва бу нарса ижодор учун ниҳоятда мухим, деб ўйлайман. Она юртим ўзбекистонни, унинг кенгликларини сезаман, Бухоро, Самарқанд, Хива ёдгорликлари, ҳа-

лқимизнинг самимийлиги, бағрикенглиги, ўтюраклиги мени ҳайратга солади. Давлатимизнинг

шоҳларга билдираётган ишончини оқлаш учун ўқиб, халқаро миқёсдаги профессионал дизайнер бўлиш ниятидаман.

Саёҳат қилишни, юрт кезиб, та-

ассуротлар ортиришини истайман ва бу нарса ижодор учун ниҳоятда мухим, деб ўйлайман. Она юртим ўзбекистонни, унинг кенгликларини сезаман, Бухоро, Самарқанд, Хива ёдгорликлари, ҳа-

лқимизнинг самимийлиги, бағрикенглиги, ўтюраклиги мени ҳайратга солади. Давлатимизнинг

шоҳларга билдираётган ишончини оқлаш учун ўқиб, халқаро миқёсдаги профессионал дизайнер бўлиш ниятидаман.

Саёҳат қилишни, юрт кезиб, та-

ассуротлар ортиришини истайман ва бу нарса ижодор учун ниҳоятда мухим, деб ўйлайман. Она юртим ўзбекистонни, унинг кенгликларини сезаман, Бухоро, Самарқанд, Хива ёдгорликлари, ҳа-

лқимизнинг самимийлиги, бағрикенглиги, ўтюраклиги мени ҳайратга солади. Давлатимизнинг

шоҳларга билдираётган ишончини оқлаш учун ўқиб, халқаро миқёсдаги профессионал дизайнер бўлиш ниятидаман.

Саёҳат қилишни, юрт кезиб, та-

ассуротлар ортиришини истайман ва бу нарса ижодор учун ниҳоятда мухим, деб ўйлайман. Она юртим ўзбекистонни, унинг кенгликларини сезаман, Бухоро, Самарқанд, Хива ёдгорликлари, ҳа-

лқимизнинг самимийлиги, бағрикенглиги, ўтюраклиги мени ҳайратга солади. Давлатимизнинг

шоҳларга билдираётган ишончини оқлаш учун ўқиб, халқаро миқёсдаги профессионал дизайнер бўлиш ниятидаман.

Саёҳат қилишни, юрт кезиб, та-

ассуротлар ортиришини истайман ва бу нарса ижодор учун ниҳоятда мухим, деб ўйлайман. Она юртим ўзбекистонни, унинг кенгликларини сезаман, Бухоро, Самарқанд, Хива ёдгорликлари, ҳа-

лқимизнинг самимийлиги, бағрикенглиги,

Бошланиши биринчи
саҳифада.

Икки карра олимпия ўйинлари чемпиони **Вера Дуонова** «Иллинг энг фаол спорт фахрийиси», «Пахтакор» стадиони (баш диктор Санжар Мансуров) «Иллинг намунали спорт иншоти», трамплин бўйича жаҳон чемпиониа сорнидари **Анна Савкина** «Спорт маликаси», «Пахтакор» футболну клуби сардори ҳамда миллий терма жамоа аъозси **Одил Ахмедов** «Иллинг энг яхши футболчиси», бокс бўйича Ўзбекистон терма жамоасиинг бози муррабий **Шароф Худойбердинев** «Иллинг сермасхуз муррабий», армрестлинг бўйича опти карра жаҳон чемпиони **Мирзоҳид Шаропов** «Иллинг энг иродали спортиси», Ўзбекистон бокс федерацияси вице-президенти **Алишер Каримов** «Спорт тадбирларининг мурраби ташкилотчиси», Ўзбекистон Миллий Паралимпия ас-

социацияси «Иллинг энг ташаббускор асосицияси» номинацияли бўйича голиб бўлдилар.

Ўзбекистон ҳалқ артисти **Галия Измайлова** «Рақс санъати фидойиши», Бердак номидаги **Коракалпок давлат мусикиали театри** «Иллинг энг фаол театри», Ўзбекистон Республикаси санъат арбоби, профессор **Ахмаджон Жабборов** «Мусика санъати фидойиши», Ўзбекистон радиоси мухобиги **Абду-**

гулов «Иллинг энг яхши овоз оператори», Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист **Мамасидик Ширяев** «Иллинг энг моҳир кулги устаси», **«Сабор» миллий рақс ансамбли** «Иллинг энг фаол рақс жамоаси», Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист **Алишер Расулов** «Иллинг энг фаол театри», Ҳонданда **Шукрат Вохидов** «Иллинг энг фаол маданият сарори таҳрибари», Ўзбекистонда хизмат кўрсатган мада-

ниёти фидойиши», Алишер Навоий номидаги давлат академик катта театри балет артисти, **Нодира Ҳамроева** «Балет санъатининг келажак юлдузи», Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист, Қуроли Кучлар ашула ва ракс ансамбли ҳонандаси **Марат Ҳакимов** «Ватанпарварлик қўшиклиарининг моҳир ижориши», Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист, балетмайстери **Муясар Сотоводиева** «Ўзбек рақси жонкуярии номинациялари бўйича голиб бўлдилар.

Маданияти, санъат ва спорт Фийодиларини шарафлашган маросимда голиб спортични санъат намояндадарига маҳсус диплом ва эсадликов суворалари топширилди. Санъат усталири ва иккочи ёшлар томонидан тайёрланган катта мусикий дастур тантана файзига файз кушиди.

Тадбирда Ўзбекистон Республикаси Баш вазирининг ўринбосари А.Орипов иштирок этди.

МИЛЛИЙ МАДАНИЯТ ВА СПОРТИМИЗ ЮЛДУЗЛАРИ

нити ходими **Дилором Умарова** «Иллинг энг фаол саҳандони», Ўзбекистон ҳалқ артисти **Кодир Мўминов** «Иллинг энг фаол балетмайстери», Ўзбекистон ҳалқ шоирини **Анвар Обиджон** «Болаларнинг севимли шоири», Ўзбекистон Республикаси санъат арбоби **Равшан Миртохиров** «Йил хайкалтароши», Ҳива «Ичан қалъа» давлат музей-кўринонси бози мухобиги **Озод Каримов** «Иллинг энг фаол музей ходими», «Томоша» болалар театри-студияси бадийи рахбари **Нодира Қурбонова** «Болалар санъати жонкуяри», Ўзбекистон ҳалқ артисти **Муноҳот Йулчнева** «Мумтоз қўшиклиар тарбиботчиси», Ўзбекистон маданияти ва санъати форуми жамгараси **Ўзбекистон ўзбекистони ўзбекистони** бози мухобиги **Озод Каримов** «Иллинг энг фаол музей ходими», «Томоша» болалар театри-студияси бадийи рахбари **Нодира Қурбонова** «Болалар санъати жонкуяри», Ҳарзом вилоятя **Кабутар» фолклор-этнографик халқ ансамбли** «Иллинг энг фаол фолклор жамоаси», Республика телерадио маркази давлат унитар корхонасининг Тошкент радио эшилтириш ўйн овоз ёзиш студияси оператори **Назира Мирса-**

вийд очилюв

«Иллинг энг яхши маданияти ва санъати тарбиботчиси», Ҳува «Ичан қалъа» давлат музей-кўринонси бози мухобиги **Озод Каримов** «Иллинг энг яхши кўшиги ижориши», «Туркестон» сарори бози мухобиги **Акмал Жамолиддинов** «Оммавий тадбирларининг энг фаол рассоми», Алишер Навоий номидаги давлат академик катта театри **Лобар Полтонов** «Иллинг энг яхши мусиқа сайдаларини», Ўзбекистон маданияти ва санъати форуми жамгараси **Ўзбекистон ўзбекистони ўзбекистони** бози мухобиги **Алишер Узиков** «Иллинг энг яхши кино актёри», «Дайдор» театри студияси ўз рејиссери **Хамил Алзаров** «Умидли театр режиссёри», Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими **Аҳад Пармонов** «Театр санъати жонкуяри», Ҳорзом вилоятя **«Оразибон»** фолклор-этнографик халқ ансамбли «Халқ иж-

Глобаллашув ва маданиятлар тарбияшув кечачётган бир даврда ахборот ва маънавият соҳасидаги таҳди турлари кўпчилигизимиз яхши биламиш. Шу жумладан, уларни ахборот неоколонизм, ахборот экспансиси, диний миссионерлик, лингвистик бозор каби бир қанча турлари мавжуд. Лекин айрим газетчонлар ўтишибоди таҳди турлари ва уларнинг найрангларини билмаслиги ёки билсалар ҳам бу нарсага «хавфли» деб қарамаслиги мумкин. Чунки бизнес секталар фоалияти ҳозирги ўзгарувчи дунёда ўз ўзини таъминлашнинг бирор тури-да, деган пўнингламага олиб келлати.

Маданияти, санъат ва спорт Фийодиларини шарафлашган маросимда голиб спортични санъат намояндадарига маҳсус диплом ва эсадликов суворалари топширилди. Санъат усталири ва иккочи ёшлар томонидан тайёрланган катта мусикий дастур тантана файзига файз кушиди.

Тадбирда Ўзбекистон Республикаси Баш вазирининг ўринбосари А.Орипов иштирок этди.

ТУРСИМОН БОЗОР

ТАҲДИДИ

атбассадог», «Беш ўлдуз соҳиби», «Ўурт ўлдуз соҳиби» ва хожа унвонлар олишиади. Юқориданга ўтқазишига шошилмайдилар. Албатта, бу омил уларнинг бирони келишига олиши мумкин.

«Oriflame», «Faberlic», «Avon» фирмаларини маҳсулотларини эса занжирсизн ёки пирамида шаклида сотилишини кузатишни мумкин. Бу кўтидайтига амалга ошиди: ишлаб чиқарувчиларидан йирик улугрни со- тубчилаш маҳсулотни бевосита со- тиб олади. Ва ба маҳсулотлар кўлдан кўла ўтмайди. Натижада уларни ис- темъоли бевосита супермаркет ва шу каби дўконлардан харид қилиш олиши мумкин.

«Oriflame», «Faberlic», «Avon» фирмаларини маҳсулотларини эса занжирсизн ёки пирамида шаклида сотилишини кузатишни мумкин. Бу кўтидайтига амалга ошиди: ишлаб чиқарувчиларидан йирик улугрни со- тубчилаш маҳсулотни бевосита со- тиб олади. Ва ба маҳсулотлар кўлдан кўла ўтмайди. Натижада уларни ис- темъоли бевосита супермаркет ва шу каби дўконлардан харид қилиш олиши мумкин.

Хатто «биззек яшанг» дегандай, чет ёлларга саёҳат ўтишида дилар, яна шахсий самолётга, шахсий вертолётига эта бўлаеттанилари ҳақида лофт урадилар.

Албатта, бу амалётни, яъни ўзларни ишлайтилган компанияя жалб қилиш учун (фоиз ейиш мак- садида «занжир-ға») турт ёки беш кишини тошип учун чопаёттанила- ри, кўлларидаги маҳсулотларни рекла- ма килиб юрганларни эштайдилар. Ҳатто ўзларни ишлайтилганда биринчидан ҳарид қилинг. Улар билан утрашиб қўлсангиз, албатта, сухбат мавзусини ўз ўзланларига буришига ҳаракат қўладилар. Улар ичида ҳатто касбларни ташлаш ана шу «ҳолатватиз соҳа» ўнгниб кетганларни ишлайтилмайдилар. Лекин пирамида- ning ёнг пастки қисми хисобига аввалинг погонадаги «таркватчи- лар моддий таъминланади. Юқоридагилар қўнидагиларининг физионишига кун кечирдилар. Яъни пастдагилар юқоридагиларга ҳавас ҳолган ҳолда ўзларни ҳам бир кун улардек «Фоизхўр» бўлишига иштагандан ўзда «тирама, кузвон»ларига «занжир» ушаш унун жонини жабборга беради. Этибкор ўтишидан кетганларни таънилмайдилар. Лекин пирамида-ning ёнг пастки қисми хисобига кун кечирдилар. Яъни соликлини билан ишлайтилганда биринчидан ҳарид қилинг: бу ҳолат бизга шариатда ман иштагандан судхўлникин эслатмайдими? Факат бу — судхўлникин замонавий кўриши. Агар компания таназзулга учраса, ад- ласизлини ўз «бўбай басти» билан намоёнён бўлади.

Бу турсимон тармоқ бозори амалётти фақат бугун пайдо

шахло КУБАЕВА

шахло КУБАЕВ

Кўчкор НОРҚОБИЛ

Киши сувратлари

31 декабр

Ўтманида қиши солған кўпик.
Кор ёмокда. Сен линадинг, гул.
Мен ёш тўқдим — музлади киприк,
Сен томонда байрам — Янги йил!

Мен томонда — Эски йил. Бир кам
чарх чигури шайдир ютгани.
Нима қилий,
келмайсан эркам,
Янги йилга олиб кетгани...

Рашк

Салим АШУРга

Кимдир Сенга шароб узатар,
Хушомадлар ёғар байрам кечаси.
Ким эса, азизим, зидон кузатар,
Узилгандай бўлар қалбим парчаси.

Сени деб янграйди даврада кўшик,
Табассуминг тегиб жаранглар қадех...
Хўшидан айрilar ҳайсиодир ошик,
Кўзларинг қишини солсанг баногоҳ.

Кўксимда рашк ўти. Илтиҳо. Алам —
Ўлаб тириламан бунда неча бар...
Нега келмаяти, ўзилди байрам,
Қаерларда қолдинг, Биринчи январ!

Севги

Деразада қор эриро нохос,
Тонги туйкус ўйғотди роял.
Қўй чалади шамоллари мос
Тонг қўйинда титраган аёл.

Деразага боғлаяти кўй,
Мени қўймас олис кетгани...
О, мўъозиси бералган рўй,
Жоним чиқар кўйни тутгани.

Кор ёмади. Ҳатто ёмпир йўқ.
Кими ҳовлиси оброб. Йўлак чанг...
Ташрифидан бўлиб кўйни тўйк,
Кирил келди йиавар кўйлакчан.

Очилади эшик оғриниб,
О! Даствурон тузалган бирам...
Ичкарида... қорни согиниб
Үрниндида ухлайди Байрам...

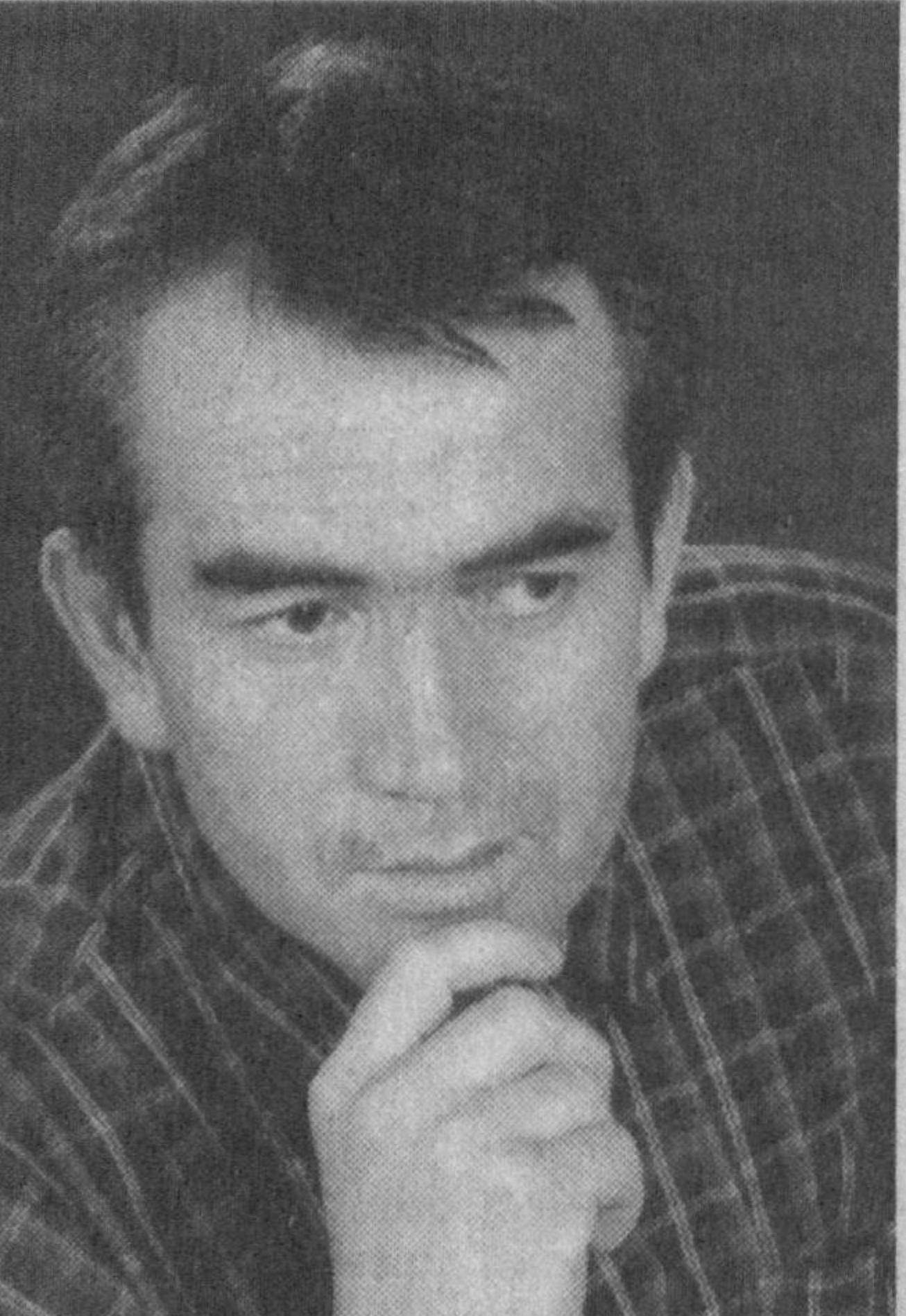
Байрам

Бир йилда бир марта келади байрам,
Ажиси эркаликлар چулгар жисминги.
Бир йилда бир марта келаркан байрам
Айттиб чақиради ҳаёт исмингни...

Кўнишор, кўтукловар сархуши этган дам,
Ҳис этиб тўрасан бардамлигинги...
Бир йилда бир марта келаркан байрам
Едингга солади одамлигинги...

У

У қор бўлса —
бўлса фаршиша,
Кўзингизга кўринмас эди...
Гоҳ ярим туи қайтмаси ишдан,

Утга-чўқка уринмас эди.
У қор бўлса...

Қўяди нуқта
Тириклилик деган эртакка.
Балки сиро тушмаси кўйдан,
Кўлни жойлаб бўм-бўш чўнтақка.

Шифоҳонада

Эшик ва ролмарга илнимас илак,
Бунда севги очиқ. Мехр оишора.
Ҳароратинг ошса, сиқилса юрак
Оққушлар жонинигга кираи ора...

Нина санчишади. Сўзсиз итоат
этасан... Ҳонанга баҳорий насл.
Бу бемор дунёга улашар ҳәм
Фаршиш лабидан учсан табассум...

Ҳамишира, яшасам бўларкан, дедим —
Юзингизга бўқдим, ёндим хайратдан...
Мен бугун ҳәётни кашф этган эдим,
Бетоблигим учун хурсандман ҳатто...

Бахт

Бахтини сочи отпоқ. Қарқ бир ўшида...
У бундай оқлидан бўлмайди ҳафа.
Чарх ёнғоқ чақса ҳам агар бошида
Қувонимоҳида учун топар фалсафа...

У учуб юрибди... Ўйланган ўйин
Уни қулатмоқса сира қилмас кор.
Ахир, қарқ бир ўшида севгандан кейин
Ерда — орангизда упа нима бор??

Кор ёғади. Ўй юмомотот
Узра ҳәёт чоқи борар сўклишиб.
Магеллан* сафодши айтгани каби,
Одамлар фалакдан борар тўклишиб...

Киндиқ қоним томган тупроқни қушиб,
Мен ҳам жонни тутум барҳас амриза...
Балки юаримид қор каби учуб,
Жоним болганимаса Ватан томрига.

* Магеллан — машҳур сайёх.

Йўлда қаттиқ ҷарчаган Улуфбек отана
осили билан Воги Сафедга келиб тушди.
Ҳаммомда юнивии, тоза кийимларни
кийтич, дастурхон устидаги ота-онаси
га бўлган ходисаларни бир-бир айтти
берди.

— Ҳазарт бобом менга мухим бир гап
айтганини маккор Ахмад Тусий сезди.
Шунинг учун биттаси Самарқандга кел-
гунимча оғизим пойлаб келди. Бухо-
рова бўлса "туғиб олиб ҳиб қилиниси",
деган фармон бор экан. Аму бўйигача
такиб этиб келишид-ку! Хайрият, ният-
ларига этитишолмади ноинсофлар!

— Яратгана шукур, — деди Шох-
рух, — Паноҳидга асрарти.

— Бобом менга қараб: "Темурлийар
сулоласини илоҳ отаган билан сен да-
вом этиринглар! Омни!" — деб юзла-
рига фотиха тортилар.

Бу гапларни ёзигандаги Шохрухнинг
қўзидан ёш оқиб кетди, юзига фотиха

МАРАДИМИ

тортгандага кафти ҳўл бўлди. Ўзини ту-
толмай ўқириб ўнглай бошлиди:

— Вой отажоним-еи! Шунчалик тан-
ти, улуғ одами ёиқ! Қабро тоши ос-
тида! Вой, бунга қандай чирад бўлди?!

Улгубек ҳам отасига кўшилиб: "вой
бобожоним-еи!" деб ўнглай бошлиди.

Уларнинг ўнгисига Гавхаршод бегим
қўшили. Улар ўша кундан бошли бўл-
кундай аза тутилар. Якин-йирокдан
хеш-акраболар, ёру бирорадлар юйги-
либ, аза очиди.

Махалла-кўйларда, жоме масжидла-
ри олиди кўйлар сўйилиб, эл-юрта
худойи ошлар тортилар.

Вазизнинг жуда нозиклабиши кетди. Ва-
лиҳа Пирмуҳаммад Мирзо Балхга етиб
келди-ю Шохрух. Мирзо билан масла-
хатлашмай, ачичк устидаги элчини
кўйидаги киска мактуб билан Самар-
қандага, Халил Султонга жўнатди:

— Жаноб Халилбек! Улуғ бобожон
Амир Темур иктиёридаги валиаҳдликни
сизга ким берди?

Албаттуб, бу ачичк сўлар Халил Сул-
тоннинг жон жойига бориб тегди. У янна-
да ачичкорик бир жавоб ёзиб юборди:

— Жаноб Пирмуҳаммадбек! Амир ҳаз-
ратларига тахт маклакатни берган
кориди гам эди менга ҳам ияният қиди.

Бу жавобни ўнгиган жуда катти кетганини
ўзини Амир Темурдадан ҳам баланд қўйиб,
ҳатто бобосининг номи-ю, Соҳибиёнин
лигини ҳам қаламга олмаганини кўрган-

да очиди.

Самарқандага ғалаба билан қайтган Ха-
лил Султон Соҳибиёнин бобоси ўнлаб
кориди. Амир Султоннинг жонини
кўйидаги киска мактуб билан Самар-
қандага келтирган беку навқарларга ол-
тин танглардан ховчлаб мукофот бер-
дилар. Ҳазина жуда катта экан, шунча
олтин улашсалар ҳам тагти қўйиниси эди.
Шундан кейин Шодимулк бегим олтим
тангларга тўлдирилган челакларни хиз-
маткорларга кўтирилди. Баланд қалъа-
дворнинг устига чиради. Пастда тур-
ган ва олқиш айтиётган минглаб одам-
ларга олтин тангларни ҳазон япроқла-

да очиди.

Бу ходиса Шохрухнинг кудрати ва

нуғузини қанчалик оширган бўса, Са-

марқандада турнирни ҳозирлаб олди.

Бундан ондинро Шохрух Мирзо Му-
хаммадхонга элчилар ва нодир сова-
ғарлар дашибориб, иккни орада яхши мусо-
баб ўнратнан эди. Ҳудойдодга ўшлаган
битта кочкин туфайли Шохрух билан
орнани бузиш Муҳаммадхоннинг маңфа-
тига ўнга кўшилиб кетди. У Шохрух Мирзо
хузурига боришидан кўрқарди. Чунки
Шохрух Самарқандада кўп ёвузликлар
батагига қаттаб юштаган кетди.

Халил Султон Ҳудойдоднинг асора-

тидан куттилганда кейин Туриқонт

томонидан ўнга кўшилиб кетди. Унинг

хузурига боришидан кўрқарди. Чунки

Шохрух Мирзо Ҳудойдоднинг асариди

бўлди. Аммо ўнга кўшилиб кетди.

Халил Султоннинг тангларни ҳозирлаб

кориди. Аммо ўнга кўшилиб кетди.

Халил Султоннинг тангларни ҳозирлаб

кориди. Аммо ўнга кўшилиб кетди.

Халил Султоннинг тангларни ҳозирлаб

кориди. Аммо ўнга кўшилиб кетди.

Халил Султоннинг тангларни ҳозирлаб

кориди. Аммо ўнга кўшилиб кетди.

Халил Султоннинг тангларни ҳозирлаб

кориди. Аммо ўнга кўшилиб кетди.

Халил Султоннинг тангларни ҳозирлаб

кориди. Аммо ўнга кўшилиб кетди.

Халил Султоннинг тангларни ҳозирлаб

кориди. Аммо ўнга кўшилиб кетди.

Халил Султоннинг тангларни ҳозирлаб

кориди. Аммо ўнга кўшилиб кетди.

Халил Султоннинг тангларни ҳозирлаб

кориди. Аммо ўнга кўшилиб кетди.

Халил Султоннинг тангларни ҳозирлаб

кориди. Аммо ўнга кўшилиб кетди.

Халил Султоннинг тангларни ҳозирлаб

кориди. Аммо ўнга кўшилиб кетди.

Халил Султоннинг тангларни ҳозирлаб

кориди. Аммо ўнга кўшилиб кетди.

Халил Султоннинг тангларни ҳозирлаб

кориди. Аммо ўнга кўшилиб кетди.

Халил Султоннинг тангларни ҳозирлаб

кориди. Аммо ўнга кўшилиб кетди.

Халил Султоннинг тангларни ҳозирлаб

кориди. Аммо ўнга кўшилиб кетди.

Халил Султоннинг тангларни ҳозирлаб

кориди. Аммо ўнга кўшилиб кетди.

Халил Султоннинг тангларни ҳозирлаб

кориди. Аммо ўнга кўшилиб кетди.

Халил Султоннинг тангларни ҳозирлаб

кориди. Аммо ўнга кўшилиб кетди.

Халил Султоннинг тангларни ҳозирлаб

кориди. Аммо ўнга кўшилиб кетди.

Халил Султоннинг тангларни ҳозирлаб

кориди. Аммо ўнга кўшилиб кетди.

Халил Султоннинг тангларни ҳозирлаб

</

Ўзбекистон халқ артисти, Давлат мукофоти сориндори Турғун Азизовни муштарилиярга бағасыл танишириб ўтиришнинг ҳожати йўк. Бу санъаткорни халқимиз ўзбек Миллий театри саҳнасида ўйнаган турли-туман роллари, фильмларда, айниқса, «Мафтуниңман» филмида яратган Бакир образи орқали жуда яхши танийдилар. Катта ва воқеаларга бой ижод ўйленинг айни қизгин палласиди актёр ҳузурида бўлиб, бир неча савол билан мурожаат қилид.

Санъатимиз фидойилари

— Турғун ака, аввало, янги йил билан табриклиман. Иходий парвозлар ҳамроҳигинг бўлсин. Сўнгги йилларда асосан режиссурса соҳасида фаолият кўрсатишади. Сахна аса-рининг туғилиш жараёни, сизнинг, кандай кечади?

— Табрик учун рахмат. Сахна асари, янни спектаклини дунёга келиши ҳақида гапирадиган бўлсан, ҳаммамиз биламизи, бу жараён кўпчиликнинг меҳнати билан амала ошади. Спектакл асоси пиеса, драматургия хисобланди. Аслида спектакл тақдирни драматургик асосга боғлиқ. Лекин пиеса хамишига ҳам талаб даражасида бўлавермайди. Шу сабаби режиссёр ва муаллиф хамкорлиги нюхоятда зарур.

Дастлабки режиссёр ишларидан бўлган «Чимидик» спектаклини олайлик. Очиғи, Эркин Ҳуашвакт оғизи санъатни олиб келганди иккими пардаси бизга маъқул келмаганди. Мунахавара Абдуллаша билан бирга ўйқи чиқиб, спектаклини «Ер-ёр» санъаси билан бошлашига келишиб. Кейин келининг рашикини кўзғатиш, кўёвнинг беътиборлиги санъалари кўшилиб, охир «Келин салом» билан тугайдиган бўлди. Бундан, назаримда, асар ҳам, томошабин ҳам ютди. Эркиннинг «Калин», «Уйин», «Кирмизи олма» пиесалари ҳам шундай ҳамкорлик билан юзага келиди.

Ҳозир санъамизда муввафият билан намонони этилаётган «Ўзбекча ракс» спектаклида ҳам муаллиф билан бамсаллаҳт ишлади. Пиесага кўра бош ҳархамон бошидан ўтганларни ҳикоя килиб, янга ўзи санъада шубразни жараёни келишиб. Асар үстида ишлаш, актёrlар билан репетициялар ўтказиш раҳида устозларим Тошхўжаев ва Гинзбург билан бирга ишлагандаги кўрганларим аскотди. Яна Манон Уйғур, Етим Бобохоновлар тажрибада идан сабоб олдим.

Лекин, очигини айтиб кўя қолай; ўзинг актёр бўлиб ишлаган даргоҳда режиссурага кўл урсанг, сен билан бирга рол ўйнаб юрганларга турлича таъсир килар экан. Дастлабки вактларда бирор асарни кўйсан, «Ха, ўзимнинг Турғун-да», «Актёр актёrlигини кильсан» деганларни ҳам эшигидан.

«Меробдан чай» үстида иш бошлаганимда олтига актёр

ни ижро этганим кўл келди. Унда улуг адибимиз Мақсуд Шайхзоданинг бош қаҳрамон тилидан «Кўй» бирор инсон биронини яхшият бир-деб айтган жумлалари саҳна безаги ечимига асос бўлади.

Хуллас, режиссёр ва муаллиф ҳамда постановка гурӯҳнинг ўзаро санъаси, бир-бирини тушунган ҳолдаги ҳамкорлиги, албатта, яхши самара беради.

— Сиз актёр сифатида ҳам

Турғун АЗИЗОВ:

РЕЖИССЁР АКТЁРНИ СЕВИШИ КЕРАК

театр репертуаридаги деярли барча спектаклларда банд ёдиниз. Режиссурага ўтишининг сабаби нимада? Бу соҳада асосан нималарга таяниб иш олиб боряпизт?

— Бу жараён бирданга содир бўлганинг йўк. Ўзим қатнашган ҳар бир спектаклдан оғлан таасиротларим, машҳ, ижро жараёндага тутгилан фикр-мулоҳазалар, кузатшалар охир-оқибат кинога суратга тушашлар жараёндага ортирган таҳрибарларим амалда кўллаша ўнади.

Биласизм, ҳар бир актёр ўз ролини ўйнайди, режиссёр эса бутун бир ансамблни ўйнайди. Яхлит санъа асарининг дунёнгага келиши режиссёрнинг дунёна-раши, билими, сависи, хиссий кечинмалар кўлмагани боғлиқ. Демак, режиссуре мен учун кўшишмада маҳбубиятлар ва имкониятларни ўйнайди.

Режиссёр актёrlа ву инг имкониятларини наазарда туттган холда асар танлаши, ҳар томона-ма иотди, деб ўйлайман. Ёки асарни ўқиган заҳоти образлар ўрнида маъым актёrlарни кўра олиш зарур. Масалан, мен «Ўзбекча ракс»ни кўлга олганимдай кўз олдим. Диляр Икромова, Лола Элтобова, Мадина Муҳторовларини кўфешаси келиган.

— Бу жараён бирданга содир шукини ўзимни ўйнайди, режиссёр эса бир спектаклдан оғлан таасиротларим, машҳ, ижро жараёндага тутгилан фикр-мулоҳазаларни ўйнайди.

Режиссёр актёrlа ву инг имкониятларини наазарда туттган холда асар танлаши, ҳар томона-ма иотди, деб ўйлайман. Ёки асарни ўқиган заҳоти образлар ўрнида маъым актёrlарни кўра олиш зарур. Масалан, мен «Ўзбекча ракс»ни кўлга олганимдай кўз олдим. Диляр Икромова, Лола Элтобова, Мадина Муҳторовларини кўфешаси келиган.

— Ихтимойи жаёт, маънавиятга дахлор соҳа сифатида театр ҳамиши давр ҳамон ҳама-фас бўлиши керак. Бугун барча театрларимизник борида замонийи, давр талабига мос асарларни санъага олиб чиқишига ҳарқат килияти. Айниска, бизнин Милий театримиз. Муҳими номидаги мусикилар, Алишер Навоий номидаги опера ва балет театрлари кўлларга ўрна бўйлайти. Масалан, бизнин театр репертуаридаги асарлар ўшлар устозлар анъаналарини давом эттираётганини кўрсатиб турбиди. Ьашларимизга маҳорат бўбиди буюн актёrlарни интилиш бор. Лекин бозор иктисади сабаб байзалири тўйларга, турли тадбиirlарга ўтгур-юрал билан репетицияларга, спектаклларга

устоимда ишладим. Изланишларни баҳоси эса томошабинага ҳароят. Асарни ўқиган заҳоти образлар ўрнида маъым актёrlарни кўра олиш зарур. Масалан, мен «Ўзбекча ракс»ни кўлга олганимдай кўз олдим. Диляр Икромова, Лола Элтобова, Мадина Муҳторовларини кўфешаси келиган.

— Бу жараён бирданга содир шукини ўзимни ўйнайди, режиссёр эса бир спектаклдан оғлан таасиротларни ўйнайди.

— Ихтимойи жаёт, маънавиятга дахлор соҳа сифатида театр ҳамиши давр ҳамон ҳама-фас бўлиши керак. Бугун барча театрларимизник борида замонийи, давр талабига мос асарларни санъага олиб чиқишига ҳарқат килияти. Айниска, бизнин Милий театримиз. Муҳими номидаги мусикилар, Алишер Навоий номидаги опера ва балет театрлари кўлларга ўрна бўйлайти. Масалан, бизнин театр репертуаридаги асарлар ўшлар устозлар анъаналарини давом эттираётганини кўрсатиб турбиди. Ьашларимизга маҳорат бўбиди буюн актёrlарни интилиш бор. Лекин бозор иктисади сабаб байзалири тўйларга, турли тадбиirlарга ўтгур-юрал билан репетицияларга, спектаклларга

устоимда ишладим. Изланишларни баҳоси эса томошабинага ҳароят. Асарни ўқиган заҳоти образлар ўрнида маъым актёrlарни кўра олиш зарур. Масалан, мен «Ўзбекча ракс»ни кўлга олганимдай кўз олдим. Диляр Икромова, Лола Элтобова, Мадина Муҳторовларини кўфешаси келиган.

— Меробдан чай» үстида иш бошлаганимда олтига актёр

актёр бўлиб ишлаган даргоҳда режиссурага кўл урсанг, сен билан бирга рол ўйнаб юрганларга турлича таъсир килар экан. Дастлабки вактларда бирор асарни кўйсан, «Ха, ўзимнинг Турғун-да», «Актёр актёrlигини кильсан» деганларни ҳам эшигидан.

«Меробдан чай» үстида иш бошлаганимда олтига актёр

актёр бўлиб ишлаган даргоҳда режиссурага кўл урсанг, сен билан бирга рол ўйнаб юрганларга турлича таъсир килар экан. Дастлабки вактларда бирор асарни кўйсан, «Ха, ўзимнинг Турғун-да», «Актёр актёrlигини кильсан» деганларни ҳам эшигидан.

— Меробдан чай» үстида иш бошлаганимда олтига актёр

актёр бўлиб ишлаган даргоҳда режиссурага кўл урсанг, сен билан бирга рол ўйнаб юрганларга турлича таъсир килар экан. Дастлабки вактларда бирор асарни кўйсан, «Ха, ўзимнинг Турғун-да», «Актёр актёrlигини кильсан» деганларни ҳам эшигидан.

— Меробдан чай» үстида иш бошлаганимда олтига актёр

актёр бўлиб ишлаган даргоҳда режиссурага кўл урсанг, сен билан бирга рол ўйнаб юрганларга турлича таъсир килар экан. Дастлабки вактларда бирор асарни кўйсан, «Ха, ўзимнинг Турғун-да», «Актёр актёrlигини кильсан» деганларни ҳам эшигидан.

— Меробдан чай» үстида иш бошлаганимда олтига актёр

актёр бўлиб ишлаган даргоҳда режиссурага кўл урсанг, сен билан бирга рол ўйнаб юрганларга турлича таъсир килар экан. Дастлабки вактларда бирор асарни кўйсан, «Ха, ўзимнинг Турғун-да», «Актёр актёrlигини кильсан» деганларни ҳам эшигидан.

— Меробдан чай» үстида иш бошлаганимда олтига актёр

актёр бўлиб ишлаган даргоҳда режиссурага кўл урсанг, сен билан бирга рол ўйнаб юрганларга турлича таъсир килар экан. Дастлабки вактларда бирор асарни кўйсан, «Ха, ўзимнинг Турғун-да», «Актёр актёrlигини кильсан» деганларни ҳам эшигидан.

— Меробдан чай» үстида иш бошлаганимда олтига актёр

актёр бўлиб ишлаган даргоҳда режиссурага кўл урсанг, сен билан бирга рол ўйнаб юрганларга турлича таъсир килар экан. Дастлабки вактларда бирор асарни кўйсан, «Ха, ўзимнинг Турғун-да», «Актёр актёrlигини кильсан» деганларни ҳам эшигидан.

— Меробдан чай» үстида иш бошлаганимда олтига актёр

актёр бўлиб ишлаган даргоҳда режиссурага кўл урсанг, сен билан бирга рол ўйнаб юрганларга турлича таъсир килар экан. Дастлабки вактларда бирор асарни кўйсан, «Ха, ўзимнинг Турғун-да», «Актёр актёrlигини кильсан» деганларни ҳам эшигидан.

— Меробдан чай» үстида иш бошлаганимда олтига актёр

актёр бўлиб ишлаган даргоҳда режиссурага кўл урсанг, сен билан бирга рол ўйнаб юрганларга турлича таъсир килар экан. Дастлабки вактларда бирор асарни кўйсан, «Ха, ўзимнинг Турғун-да», «Актёр актёrlигини кильсан» деганларни ҳам эшигидан.

— Меробдан чай» үстида иш бошлаганимда олтига актёр

актёр бўлиб ишлаган даргоҳда режиссурага кўл урсанг, сен билан бирга рол ўйнаб юрганларга турлича таъсир килар экан. Дастлабки вактларда бирор асарни кўйсан, «Ха, ўзимнинг Турғун-да», «Актёр актёrlигини кильсан» деганларни ҳам эшигидан.

— Меробдан чай» үстида иш бошлаганимда олтига актёр

актёр бўлиб ишлаган даргоҳда режиссурага кўл урсанг, сен билан бирга рол ўйнаб юрганларга турлича таъсир килар экан. Дастлабки вактларда бирор асарни кўйсан, «Ха, ўзимнинг Турғун-да», «Актёр актёrlигини кильсан» деганларни ҳам эшигидан.

— Меробдан чай» үстида иш бошлаганимда олтига актёр

актёр бўлиб ишлаган даргоҳда режиссурага кўл урсанг, сен билан бирга рол ўйнаб юрганларга турлича таъсир килар экан. Дастлабки вактларда бирор асарни кўйсан, «Ха, ўзимнинг Турғун-да», «Актёр актёrlигини кильсан» деганларни ҳам эшигидан.

— Меробдан чай» үстида иш бошлаганимда олтига актёр

актёр бўлиб ишлаган даргоҳда режиссурага кўл урсанг, сен билан бирга рол ўйнаб юрганларга турлича таъсир килар экан. Дастлабки вактларда бирор асарни кўйсан, «Ха, ўзимнинг Турғун-да», «Актёр актёrlигини кильсан» деганларни ҳам эшигидан.

— Меробдан чай» үстида иш бошлаганимда олтига актёр

актёр бўлиб ишлаган даргоҳда режиссурага кўл урсанг, сен билан бирга рол ўйнаб юрганларга турлича таъсир килар экан. Дастлабки вактларда бирор асарни кўйсан, «Ха, ўзимнинг Турғун-да», «Актёр актёrlигини кильсан» деганларни ҳам эшигидан.

— Меробдан чай» үстида иш бошлаганимда олтига актёр

актёр бўлиб ишлаган даргоҳда режиссурага кўл урсанг, сен билан бирга рол ўйнаб юрганларга турлича таъсир килар экан. Дастлабки вактларда бирор асарни кўйсан, «Ха, ўзимнинг Турғун-да», «Актёр актёrlигини кильсан» деганларни ҳам эшигидан.

— Меробдан чай» үстида иш бош

